

2. PRZOD (39) av

-o- *OpecŻyw* (6), -ó- (3) *SarnStat* (2), *GrzepGeom*.

Sł stp notuje, Cn, Linde brak.

1. *Wcześniej, najpierw* (33) : Maćiem to mądry oględać/ Kiedy komu nieco chce dać: By przod nádarczył onego/ Komu więcey potrzeb tego. *BierEz* M; Potym Iezus rzekl ku oytzom świętym: [...] przez tę krotką chwilę tu mie doczekáycie/ zalie wám sie postawię/ gdy matkę moię łmutną przod pocieffę/ ij apóstoly s kłopotu wybawię. *OpecŻyw* [162]v, 81v, 85v, 122v; *WróbŻołt* Xv; A to rozumiey otich ktorzi łą przod drzewem dobrim/ tich owoc będzie dobri/ to ieft/ ktore przod pan Bog dlaych [*lege*: dla ich] wiary załprawiedliwe łobie policzi/ tedy ich vczinki zadobre przyimuie *SeklKat* M, Y; *RejKup* o8; Niemcy [...] Rychłó po Apóstolech wiarę przyięli iáko y Fráncufka ziemiá/ ktora sie iuż byłá przod okrzciłá *BielKron* 282; A iesli chcesz według piérwzýy náuki to Kołó zmierzyc/ przód obácz iáko wielka ieft Circumferentia [...] tego Kołá. *GrzepGeom* I2; *X(iqdz)* *K(anonik)* chce ábyłmy się z Papieżem o Antichrištoftwo rozpárli á łam się z námi przod nie rozpárł. *CzechEp* 90 marg, 191v; *SarnStat* 410.

Połączenia: »przod (...) (a) niż(li), niem« (6:1): pan bog ktory włzytko uye przoth nyem łyá łtanye uyedzyl yłz [...] *PatKaz* II 81, 32; *LibLeg* 10/60; A wy sie łtrzelzcie/ otomci wám włzyłtko (*marg*) przód abo przed (-) niż przyidzie powiedziáł [*ecce praedixi vobis omnia*] *MurzNT* Mar 13/23; ktorzy [*kapłani Starego Zakonu*] byli winni przod sie otzysciáć/ á niłli offiáry łwoie łprawowác. *KrowObr* 225v; Ia k tobie wołam Pánie/ á próšby wychodzá/ Dufze mey vtrapioneý/ przod niż zorzá włchodzá. *GrabowSet* H3, Yv.

»przod ... potym (... potym a. ninie)« (4): Spiewali przod o Winie Potym o dobrem Piwie A my o Gorzałce ninie *LudWieś* B4; Był przod łtolec Biskupi w Nyfie/ pothym przeniefion do Wrocławia miáłtá Słáfkieý ziemie głównego. *BielKron* 291v, 272v; *CzechEp* 411.

»nie ... aliż(by), aż(by) przod« (2:2): Bo więdz izci mój mily ocietz/ nikomu nieba niechce otworzytz/ aliż sie iá dám przod vmęczytz ij zabitz *OpecŻyw* 81v, 146v; *RejKup* aa5; ktoremu [*Almerykow*] Sultan dał czterzy łtá tyłięcy złotyeh we złocie/ áby nie odieždzał z Egiptu ážby przod albo Syrácyná poráził albo z Egiptu wygnał. *BielKron* 179.

»przod ... zaś« (1): Z ktorzyh I(ego) M(iłosci) łłow/ káždy to obáczyć moze/ iz co przod budowál/ to zaś włzytko rozwálił *CzechEp* 159.

Przysłowie: Darmo Czarcze s Piłma kręczyłs Niemow Hui az przod przefkoczyłs *RejKup* aa5.

Zwrot: »przod uprzedać« (1): To łprawiedliwa iest, iesliby zázwdy Elekcjá przód vprzędzálá napráwá Exorbitánciy *SarnStat* 15.

a. *O tekście*: w poprzedzajácym wywodzie (1) : oto ty rzeczy przod uyrzeczone byuayá pólzwyáczoney pyerueý nyłzly łacramenth y czyálo boze tam lezecz bądzye *PatKaz* II 39v.

2. *Dawniej, poprzednio* (6) : woczyeh szregul myal podnyescz plóth na pyerwszem myeszczv kády przoth sztal *ZapWar* 1510 nr 2075; Dopieroż więc kur zápoie/ Głóšnieý niż przod tyle dwoie *BierEz* S4, L2; Mowiá rzekáčz oto iuż znamion názyeh nie widamy [...] Bowiem iuż nie młci nad nami bog iáko przod *WróbŻołt* Z5; Vberlingá miáłtho Cefárkie/ nád brzegiem wody Podámickieý nižey záłiadłó/ ácz przod było pod Szwabłkiemi kfiážęty. *BielKron* 286, 287.

Synonimy: pierwej, przedtym, przedzej.

LW